

3: Jona

OP ZOEK NAAR HET KONINKRIJK...

Matheüs 6:33

Elkaar zoeken: *verbinding*

God zoeken: *aanbidding*

De ander zoeken: *missionair*

Handreiking voor de kringen

April - juni 2022

Inleiding op Jona

Jona. Een overbekend verhaal. Zelfs niet- of randgelovigen kennen het verhaal van Jona in de vis. Waarbij dan heel vaak in één adem de vraag gesteld wordt 'of je ook echt gelooft dat dit zo gebeurd is of niet...?' In de kern gaat het boek Jona niet zozeer over de profeet en de vis. Het boek Jona gaat vooral over God. Over dat God heerser is van de schepping en alle (natuur)elementen die daarbij horen. Alles is ondergeschikt aan God. Het boek Jona gaat ook over *missie*: God die roept, mensen die tot inkeer komen (de zeelieden, Jona?, de inwoners van Ninevé) en de relatie van God tot niet-Joden. Maar boven alles gaat het boek Jona denk ik over de relatie tussen God en Jona. En in die persoonlijke relatie tussen God en Jona kunnen we veel zien en leren over hoe God met mensen omgaat en over hoe Jona (en wij?) soms met mensen omgaan.

De kern van het boek vinden we wat mij betreft in 4:2, waarin Jona het karakter van God beschrijft: 'U bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw, en bereid het onheil af te wenden.' In het zoeken of opzoeken van de ander, oftewel *missionair* zijn, is dit karakter van God onmisbaar. Anders gezegd: als wij Christus' naam dragen is het niet meer dan vanzelfsprekend dat we ook zijn karakter laten zien (zie bijvoorbeeld ook Joh.17:18 en 2Kor.5:20). Het is mijn verlangen en gebed dat we in deze laatste maanden van het seizoen 2021/2022 elkaar mogen aansporen om de ander te zoeken. Dat we zelf mogen groeien in het weerspiegelen van Gods karakter en dat we zo niet alleen het Koninkrijk mogen zoeken... maar dat we iets van Gods Koninkrijk mogen laten zien in onze omgeving.

April 2022

Marco Wittenberg

Voorganger BapNoord

Rooster kringen en GKA even weken

Woe 04-05	Kring
Woe 18-05	GKA 4 door Ewoud Poot (In De Weerklank) ¹
Woe 01-06	Kring
Woe 08-06	Gemeentevergadering (In Scala college) ²
Woe 15-06	Kring
Woe 29-06	Kring

Om verder te lezen...

- David E. Fitch, *Merkbaar Aanwezig. Zeven disciplines die de kerk vormen voor missie* (Apeldoorn: CLC, 2018)
- Tim Keller, *Centrum Kerk. Het evangelie midden in je stad* (Franeker: Van Wijnen, 2014)
- Christopher J.H. Wright, *Bijbelse Missie. Gods opdracht voor zijn kinderen* (Amersfoort: De Vuurbaak, 2011)
- Stefan Paas, *Vreemdelingen en priesters. Christelijke missie in een postchristelijke omgeving* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2015)
- Sake Stoppels, *Oefenruimte. Gemeente en parochie als gemeenschap van leerlingen* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2013)
- Roland Heersink, Szaszi Bene, *Christen zijn op je werk: een handboek voor de werkende christen* (God at work, 2021)
- Andrew Scott, *Neem je baan op en ga!* (CBC, 2018)

---

¹ Locatie: Auris De Taaltuin (De Weerklank), Verdihof 27 in Alphen aan den Rijn

² Locatie: Scala College, Diamantstraat 31, Alphen aan den Rijn

Jona 1 (HSV21)

De HEER richtte zich tot Jona, de zoon van Amittai: 2 'Maak je gereed en ga naar Nineve, die grote stad, om haar aan te klagen, want Ik heb gezien hoe haar inwoners zich misdragen.' 3 En Jona maakte zich gereed, maar vluchtte naar Tarsis, weg van de HEER. Hij ging naar Jafo en vond er een schip met bestemming Tarsis. Hij betaalde de overtocht en ging aan boord om mee te varen naar Tarsis, weg van de HEER. 4 Maar de HEER wierp een hevige storm op de zee, en de zee werd zo wild dat het schip dreigde te breken. 5 De zeelieden werden bang, en ieder riep tot zijn eigen god om hulp. Ook gooiden ze, om het gevaar af te wenden, de lading in zee. Maar Jona was in het ruim van het schip afgedaald, was daar gaan liggen en in een diepe slaap gevallen. 6 De schipper ging naar hem toe en zei tegen hem: 'Wat lig jij hier te slapen! Sta op, roep je God aan! Misschien dat Hij zich om ons bekommert, zodat we niet vergaan.' 7 Intussen overlegden de zeelieden: 'Laten we het lot werpen om te weten te komen wiens schuld het is dat deze ramp ons treft.' Ze wierpen het lot, en het lot viel op Jona. 8 Toen zeiden ze tegen hem: 'Vertel ons: Hoe komt het dat deze ramp ons treft? Wat doe je hier aan boord? Waar kom je vandaan? Uit welk land kom je? Bij welk volk hoor je?' 9 Jona antwoordde: 'Ik ben een Hebréeër en ik vereer de HEER, de God van de hemel, de God die de zee en het droge gemaakt heeft.' 10 Nu werden de mannen nog veel banger, want ze hadden van hem gehoord dat hij was weggevlucht van de HEER. Ze zeiden tegen hem: 'Hoe heb je dat kunnen doen?' 11 En ze vroegen hem: 'Wat moeten we met je doen, dat de zee ons met rust laat?' Want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger. 12 Hij antwoordde: 'Gooi me in zee, dan zal de zee jullie met rust laten. Want ik weet dat het mijn schuld is dat deze storm zo tegen jullie tekeergaat.' 13 Maar de mannen roeiden uit alle macht om weer aan land te komen; dat lukte hun echter niet, want de zee ging steeds onstuimiger tegen hen tekeer. 14 Toen riepen ze tot de HEER: 'Ach HEER, laat ons toch niet vergaan als wij het leven van deze man opofferen. Reken het ons niet aan als hier een onschuldige sterft. U bent de HEER, al wat U wilt, doet U!' 15 Toen tilden ze Jona op en gooiden hem in zee, en de woede van de zee bedaarde. 16 De mannen werden vervuld van bang ontzag voor de HEER. Ze brachten Hem een offer en deden Hem geloften.

Jona 1: de missie van God

Zondag 1 mei, Jona 1

Voor verwerking in de kring

1. In de theologie wordt wel gesproken over *missio dei* (de missie van God), waarmee bedoeld wordt dat God werkt in deze wereld en wij bij zijn werk mogen aansluiten. Wat vind je hiervan?
2. Een andere theologisch begrip wanneer het gaat om missie is de term *incarnatie* (God is mens geworden, één van ons). Met dit begrip worden christenen aangespoord om toch vooral ook onder de mensen te zijn en te wonen om daar Jezus te laten zien. Wat vind je hiervan?
3. In Jona 1 zien we dat God Jona zoekt en hem een opdracht geeft, ver buiten zijn comfortzone... Heb je zelf wel eens ervaren dat God jou een opdracht geeft? Kan/wil je daar iets meer over vertellen?
4. Jona vlucht en doet geen enkele moeite om iets uit te leggen aan de zeelieden, laat staan dat hij verbinding zoekt met de zeelieden. Hoe makkelijk of moeilijk vind jij het om verbinding met een ander te maken? Waarom?
5. Wat vind je, moeten we eerst binnenkerkelijk de zaken op orde hebben voordat we missionair kunnen zijn? Of maakt dat niet uit? En wanneer is een gemeente klaar om missionair te zijn?
6. Roeping is een groot woord, maar ervaar jij een bepaalde richting in je leven waar het gaat over relaties, werk, kerk? Hoe geef je hier vorm aan?

Om te doen:

7. Kies in overleg met de kring coördinator (Yvonne van Westen) twee personen (zieken, ouderen, alleenstaanden) uit aan wie jullie als kring een kaart sturen.
8. Overleg met elkaar om volgende kringbijeenkomst samen avondmaal te vieren en wie dit wil voorbereiden.

Jona 2 (HSV21)

De HEER liet Jona opslokken door een grote vis. Drie dagen en drie nachten zat Jona in de buik van de vis. 2 Toen begon hij in de buik van de vis tot de HEER, zijn God, te bidden:

3 'In mijn nood riep ik de HEER aan
en Hij antwoordde mij.

Uit het rijk van de dood schreeuwde ik om hulp –
U hoorde mijn stem!

4 U slingerde mij de diepte in, naar het hart van de zee.
Kolkend water heeft mij omgeven,
zwaar sloegen uw golven over mij heen.

5 Ik dacht: Verstoten ben ik, verbannen uit uw ogen.
Maar eens zal ik weer uw heilige tempel aanschouwen.

6 Het water sneed mij de adem af.
Muren van water hebben mij omgeven,
met wier is mijn hoofd omwonden.

7 Ik zonk naar de bodem, waar de bergen oprijzen,
naar het rijk dat zijn grendels voorgoed achter mij sloot.
Maar U trok mij levend uit de dood omhoog,
o HEER, mijn God!

8 Toen mijn levensadem mij verliet,
riep ik U aan, HEER,
en mijn gebed kwam tot U in uw heilige tempel.

9 Zij die armzalige goden vereren,
verlaten U, trouwe God,

10 maar ik zal mijn stem in dank verheffen
en U offers brengen;
mijn geloften los ik in.

Het is de HEER die redt!'

11 Toen, op bevel van de HEER, spuwde de vis Jona uit op het droge.

Jona 2: van dood naar leven

Zondag 15 mei, Jona 2 (doopdienst)

Voor verwerking in de kring

1. Begin deze bijeenkomst met het samen vieren van het avondmaal.
2. Met het avondmaal herdenken we het plaatsvervangende lijden en sterven van Christus. In welke zin symboliseert de doop onze dood en ons leven?
3. Als je kijkt naar het gebed van Jona, welke dingen vallen je dan op in dit gebed? En waarom?
4. En wat spreekt jou persoonlijk het meeste aan in dit gebed van Jona?
5. In het zendingsbevel uit Mt.28:19 geeft Jezus de opdracht om discipelen te maken. Dit maken van discipelen gebeurt door het geven van onderwijs en door te dopen. Hoe doen jullie het als kring op deze beide onderdelen?
6. Als we proberen om discipelschap toe te passen op Jona als persoon, wat vind je dan van hem? Is hij discipel, dat wil zeggen leerling van God?

Om te doen:

7. Als het gaat om verbinding met de ander, oftewel missionair zijn, wat moet dan bovenaan het prioriteitenlijstje staan van BapNoord? Maak een gezamenlijke top-3 lijst waarbij je elk punt beknopt toelicht en mail deze lijst naar voorganger@bapnoord.nl

Jona 3 (HSV21)

1 Opnieuw richtte de HEER zich tot Jona: 2 'Maak je gereed en ga naar Nineve, die grote stad, om haar aan te klagen met de woorden die Ik je zeg.' 3 En Jona maakte zich gereed en ging naar Nineve, zoals de HEER hem had opgedragen. Nineve was een reusachtige stad, ter grootte van drie dagreizen. 4 Jona trok de stad in, één dagreis ver, en riep: 'Nog veertig dagen, dan wordt Nineve weggevaagd!' 5 De inwoners van Nineve geloofden God: ze riepen een vasten uit en iedereen, van hoog tot laag, hulde zich in een boetekleed. 6 Toen de profetie de koning van Nineve bereikte, stond hij op van zijn troon, legde zijn staatsiegewaad af en ging, gehuld in een boetekleed, op de grond zitten. 7 En hij liet in Nineve omroepen: 'Volgens bevel van de koning en zijn edelen is het niemand toegestaan te eten of te drinken, mens noch dier, rund noch schaap of geit. De dieren mogen niet grazen of water drinken. 8 Iedereen, mens en dier, moet zich hullen in een boetekleed en luidkeels God aanroepen. Laat iedereen breken met zijn kwalijke praktijken en met het onrecht dat hij doet. 9 Misschien dat God dan van gedachten verandert en afziet van zijn voornemen; wie weet zal Hij zijn woede laten varen, zodat wij niet te gronde gaan.' 10 Toen God zag dat zij inderdaad braken met hun kwalijke praktijken, zag Hij ervan af hen te treffen met het onheil dat Hij had aangekondigd, en Hij deed het niet.

Jona 3: gehoorzaamheid begint met beschikbaarheid

Zondag 12 juni, Jona 3

Voor verwerking in de kring

1. Neem de tijd om door te spreken over de afgelopen Grote Kring Avond (18 mei) en datgene wat Ewoud heeft gedeeld tijdens deze avond.
2. Na zijn ervaringen in hoofdstuk 1 en 2 is Jona beschikbaar en gaat naar Ninevé. Hoe denk je zelf over de relatie tussen gehoorzaamheid en beschikbaarheid?
3. Beschikbaarheid betekent vaak dat je iets opgeeft. Kan je vertellen of er iets is in je leven wat je al hebt opgegeven of nog wilt gaan opgeven zodat je beschikbaar bent voor God?
4. Vind je dat je zelf missionair bent? Zo nee, waarom niet? Zo ja, in welk opzicht ben je dan missionair?
5. 'Misschien dat God van gedachten verandert' – heb je dit wel eens meegemaakt in je eigen leven? Zo ja, wil je hierover delen?

Om te doen

6. Spreek samen af om de komende twee zondagen na de dienst tijdens de koffie met iemand te spreken die je (nog) niet kent.

Jona 4 (HSV21)

1 Dit wekte grote ergernis bij Jona en hij werd kwaad. 2 Hij bad tot de HEER: 'Ach HEER, heb ik het niet gezegd toen ik nog thuis was? Daarom wilde ik naar Tarsis vluchten. Ik wist het wel: U bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw, en bereid het onheil af te wenden. 3 Laat mij maar sterven, HEER: ik ben liever dood dan dat ik zo verder moet leven.' 4 Maar de HEER zei: 'Is het terecht dat je zo kwaad bent?'

5 Nadat Jona Nineve had verlaten, was hij aan de oostkant van de stad gaan zitten. Hij had er een hut gemaakt om in de schaduw af te wachten wat er met de stad zou gebeuren. 6 Nu liet de HEER God een wonderboom opschieten om Jona schaduw boven zijn hoofd te geven en zijn ergernis te verdrijven. Jona was opgetogen over de boom. 7 Maar de volgende morgen, bij het aanbreken van de dag, liet God de boom door een worm aanvreten, zodat hij verdorde. 8 En toen de zon opkwam, liet God een verzengende wind uit het oosten waaien; de zon brandde zo op Jona's hoofd dat hij door de hitte werd bevangen. Hij bad om te mogen sterven: 'Ik ben liever dood dan dat ik zo verder moet leven.' 9 Maar God zei tegen Jona: 'Is het terecht dat je zo kwaad bent over die boom?' Jona antwoordde: 'Ja, het is terecht dat ik kwaad ben. Was ik maar dood!' 10 Toen zei de HEER: 'Als jij al verdriet hebt om die wonderboom, waar jij geen enkele moeite voor hebt hoeven doen en die jij niet hebt laten groeien, een boom die in één nacht opkwam en in één nacht weer verging, 11 zou Ik dan geen verdriet hebben om Nineve, die grote stad, waar meer dan honderdtwintigduizend mensen wonen die het verschil tussen links en rechts niet eens kennen, en dan nog al die dieren?'

Jona 4: God is genadig, liefdevol, geduldig en trouw

Zondag 19 juni, Jona 4

Voor verwerking in de kring

1. Neem de tijd om ervaringen uit te wisselen met betrekking tot de vorige opdracht: iemand na de dienst spreken die je (nog) niet kent.
2. In dit vierde hoofdstuk kan je Jona betitelen als ramptoerist. Wat vind je van zijn houding?
3. In hoeverre 'gunnen' wij Gods genade voor de ander? En beïnvloedt deze 'gunfactor' onze houding ten opzichte van de ander?
4. In vers 4 en 9 stelt God aan Jona de vraag: 'Is het terecht dat je zo kwaad bent?' Stellen wij onszelf of elkaar deze vraag nog wel, ook wanneer het gaat om teleurstelling of als dingen anders gaan dan we zouden willen?
5. "Het volk van Ninevé werd door Joden/Jona gezien als een barbaars volk, waar kindoffers en dergelijk werden gedaan. Jona vond het lastig die verbinding te leggen, met anderen die zoveel van hem verschilden." Missionair gemeente-zijn betekent verbinding zoeken met de ander. Hoe kan je en wil je hier aan bijdragen?

Om te doen

6. We staan aan het begin van de zomerperiode. Denk er met elkaar als kring over na hoe je volgend seizoen kring wilt zijn en in welke zin kring-zijn ook missionair kan zijn. Is het misschien tijd om te splitsen en in kleinere groepen verder te gaan? Zijn er misschien mensen die je voor deelname aan de kring wilt uitnodigen? Wil je als kring een concrete missionaire activiteit voor je rekening nemen volgend seizoen? Verzamel jullie ideeën en geef ze door aan de kring coördinator (Yvonne van Westen).